

Na osnovu člana 58 stav 3 Zakona o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 57/15), Vlada Crne Gore na sjednici od 28. decembra 2015. godine donijela je

Uredbu o aditivima koji se mogu koristiti u hrani*

Uredba je objavljena u "Službenom listu CG", br. 19/2016 od 16.3.2016. godine, stupila je na snagu 24.3.2016, a primenjuje se od 1.1.2017.

* U ovu uredbu prenešene su odredbe Uredbe (EU) br. 1333/2008 Evropskog parlamenta i Evropskog Savjeta od 16. decembra 2008. godine o prehrambenim aditivima

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuju se vrste aditiva koji se mogu koristiti u hrani, uslovi za njihovo korišćenje, označavanje, stavljanje na tržište i njihova specifikacija.

Definicija aditiva

Član 2

Aditivi su supstance koje se ne koriste kao hrana, bez obzira na hranljivu vrijednost i nijesu karakterističan sastojak hrane, a dodaju se hrani iz tehnoloških razloga u toku proizvodnje, prerade, pripreme, obrade, pakovanja, transporta ili čuvanja, tako da direktno ili indirektno, preko međuproizvoda postaju ili mogu da postanu sastojak hrane.

Aditivima se ne smatraju sljedeće supstance:

- monosaharidi, disaharidi ili oligosaharidi i hrana koja sadrži ove supstance, radi zaslađivanja;
- hrana osušena ili koncentrisana, uključujući arome dodate u proizvodnji kombinovane hrane, zbog aromatičnih, ili hranljivih svojstava, ukusa, kao i sekundarnog efekta bojenja;
- supstance za pokrivanje ili oblaganje hrane, koje nijesu sastavni dio hrane i nijesu namijenjene konzumiranju zajedno sa hranom;
- proizvodi koji sadrže pektin, a dobijaju se od osušene pulpe jabuke ili kore citrus voća ili dunja ili iz njihove mješavine dejstvom razblaženih kisjelina, koje se djelimično neutralizuju solima natrijuma ili kalijuma (tečni pektin);
- baze gume za žvakanje;

- bijeli ili žuti dekstrin, ili skrob: pečeni ili dekstriniran, modifikovan tretmanom kisjelinama ili bazama, izbijeljeni, fizički modifikovan i tretiran amilolitičkim enzimima;

- amonijum-hlorid;

- krvna plazma, jestivi želatin, hidrolizati proteina i njihove soli, proteini mlijeka i gluten;

- aminokisjeline i njihove soli, koje nemaju tehnološku funkciju, izuzev glutaminske kisjeline, glicina, cisteina i cistina i njihovih soli;

- kazeinati i kazein;

- inulin.

Primjena

Član 3

Ova uredba ne primenjuje se na sljedeće supstance, osim u slučaju ako se koriste kao aditivi:

- pomoćna sredstva u proizvodnji hrane;

- sredstva za zaštitu bilja i biljnih proizvoda;

- supstance koje se dodaju hrani, kao nutrijenti;

- supstance koje se koriste za preradu vode za ljudsku upotrebu;

- arome za hranu.

Ova uredba ne primenjuje se na prehrambene enzime.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

1) **pomoćno sredstvo u proizvodnji** je svaka supstanca koja:

- se ne koristi kao hrana;

- se namjerno koristi u procesu prerade sirovina, hrane ili sastojaka, radi tehnoloških potreba tokom proizvodnje, obrade ili prerade;

- je nenamjerno, ali tehnološki neizbježno prisutna, kao ostatak te supstance ili njenih derivata u gotovom proizvodu, pod uslovom da ne predstavlja opasnost po zdravlje ljudi i da nema efekat u gotovom proizvodu (tehnološki efekat);

2) **funkcionalno svojstvo aditiva** je kategorija aditiva određena na osnovu tehnološke funkcije aditiva;

3) **funkcionalna klasa** je grupa aditiva sa istim funkcionalnim svojstvima;

4) **nepreradena hrana** je hrana koja nije podvrgnuta obradi koja dovodi do bitne promjene njenog prvobitnog stanja (izdijeljena, siječena, odkoštena, usitnjena, odvojena od kože ili kore, mljevena, rezana, očišćena, duboko zamrznuta, zamrznuta, ohlađena, mljevena u mlinu, oljuštena, upakovana, raspakovana);

5) **hrana bez dodatog šećera** je hrana koja ne sadrži:

- dodate monosaharide ili disaharide;

- dodatu hranu, a koja sadrži monosaharide ili disaharide, radi zaslađivanja;

6) **hrana smanjene energetske vrijednosti** je hrana čija je energetska vrijednost umanjena za najmanje 30% u poređenju sa istim ili sličnim proizvodom;

7) **kombinovana hrana** je hrana koja sadrži proizvode biljnog porijekla i prerađene i neprerađene proizvode životinjskog porijekla;

8) **stoni zaslađivač** je proizvod koji sadrži zaslađivače koji se koriste, a mogu sadržati i druge aditive i/ili sastojke hrane, a namijenjen je krajnjem potrošaču kao zamjena za šećere;

9) **quantum satis** obuhvata aditive za koje nije propisana maksimalno dozvoljena količina i koji se koriste u skladu sa principima dobre proizvođačke prakse u količini koja nije veća od količine potrebne za postizanje odgovarajućeg tehnološkog efekta, ukoliko aditiv ne mijenja prirodu, sastav i kvalitet proizvoda koji bi doveo potrošača u zabludu.

Aditivi koji se mogu koristiti u hrani i stavljati na tržište

Član 5

Aditivi koji se mogu koristiti u hrani i stavljati na tržište sa uslovima korišćenja dati su u Listi 1 koja je sastavni dio ove uredbe.

Aditivi koji se mogu koristiti u hrani, enzimima, aromama i u nutrijentima sa uslovima njihovog korišćenja, uključujući i nosače dati su u Listi 2 koja je sastavni dio ove uredbe.

Funkcionalne klase aditiva prema tehnološkim i funkcionalnim svojstvima date su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ove uredbe.

Subjektat u poslovanju hranom može da koristi aditive u hrani, enzimima, aromama, nutrijentima, uključujući i nosače i da stavlja aditive na tržište samo sa Liste 1 i Liste 2 ove uredbe.

Dozvoljene količine aditiva za upotrebu

Član 6

Subjektat u poslovanju hranom može da koristi aditive samo u maksimalno dozvoljenim količinama datim u Listi 1 i Listi 2 ove uredbe.

Specifikacije aditiva

Član 7

Specifikacije aditiva iz Liste 1 i Liste 2 ove uredbe date su u Prilogu 2 koji je sastavni dio ove uredbe.

Upotreba aditiva

Član 8

Aditivi se ne upotrebljavaju u neprerađenoj hrani i u: hrani za odojčad, prerađenu hranu na bazi žitarica, hrani za djecu i hranu za posebne medicinske potrebe, osim aditiva za te namjene utvrđenih Listom 1 ove uredbe.

Prisustvo aditiva u hrani

Član 9

Aditivi mogu biti prisutni u:

- 1) kombinovanoj hrani, osim u hrani sa Liste 1 ove uredbe u kojoj je aditiv jedan od sastojaka;
- 2) hrani kojoj je dodat aditiv, enzim ili aroma gdje:
 - a) je aditiv prisutan u aditivu, enzimu ili aromi u skladu sa ovom uredbom;
 - b) je aditiv prenesen u hranu preko aditiva, enzima ili arome;
 - c) nema tehnološku funkciju u gotovom proizvodu;
- 3) hrani koja se isključivo koristi za proizvodnju kombinovane hrane u skladu sa ovom uredbom.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuju se na hranu za odojčad, prerađenu hranu na bazi žitarica, hranu za djecu i hranu za posebne medicinske potrebe.

Kada se aditivi dodaju hrani, a nalaze se u nekom aditivu, enzimu ili aromi i koji imaju tehnološku funkciju za tu hranu su aditivi te hrane ukoliko ispunjavaju uslove za upotrebu za tu hranu.

Aditivi mogu biti prisutni kao zaslađivači u kombinovanoj hrani bez dodatog šećera, sa smanjenom energetsom vrijednošću u kombinovanim dijetetskim proizvodima za smanjenje tjelesne mase u nekariogenoj kombinovanoj hrani i u kombinovanoj hrani sa produženim rokom trajanja, pod uslovom da je zaslađivač jedan od sastojaka te hrane.

Označavanje aditiva koji nijesu namijenjeni krajnjem potrošaču

Član 10

Aditivi koji nijesu namijenjeni krajnjem potrošaču, a stavljaju se na tržište pojedinačno ili kao mješavina aditiva ili u mješavini sa sastojcima hrane i/ili sa drugim supstancama koje su dodate, treba na pakovanje da budu označeni vidljivim, čitljivim i neizbrisivim informacijama:

- 1) naziv i E broj aditiva u skladu sa ovom uredbom ili trgovački naziv sa nazivom i E brojem aditiva;
- 2) izjava: "namijenjeno za hranu" ili "ograničena upotreba u hrani" ili izjava koja bliže opisuje upotrebu aditiva u hrani;
- 3) o posebnim uslovima čuvanja i upotrebe aditiva, prema potrebi;
- 4) oznakama serije ili lota aditiva;
- 5) uputstvo za upotrebu aditiva, radi njegove pravilne upotrebe;
- 6) naziv i sjedište proizvođača, odnosno lica koji je aditiv upakovao (ako aditiv ne pakuje proizvođač) ili uvoznika i distributera, kao i zemlju porijekla, ako je aditiv uvezen;
- 7) sadržaj svakog sastojka ili grupe sastojaka čija je količina ograničena u hrani i/ili odgovarajući podaci sa jasnim i lako razumljivim izrazima, koji omogućavaju korisniku ukoliko postoji ograničenje za određenu grupu sastojaka koji se koriste pojedinačno ili u kombinaciji, da se zajednički procenat izražava kao jedan broj;
- 8) neto količina;
- 9) rok upotrebe;
- 10) prisustvo alergena, prema potrebi u skladu sa posebnim propisom.

Na pakovanju aditiva koji se prodaju kao mješavina aditiva i/ili kao mješavina sa drugim sastojcima

hrane, mora da bude naveden spisak svih sastojaka po opadajućem redosljedu njihove procentualne zastupljenosti (m/m).

U slučaju da su aditivima dodate supstance (uključujući aditive i druge sastojke hrane) koje olakšavaju njihovo skladištenje, promet, standardizaciju, razblaživanje ili rastvaranje, na pakovanju se navodi spisak tih supstanci po opadajućem redosljedu njihove procentualne zastupljenosti (m/m).

Informacije iz stava 1 tač. 5, 6 i 7 i st. 2 i 3 ovog člana navode se na dokumentima koji prate pošiljku, pod uslovom da je izjava: "nije namenjeno za prodaju krajnjem potrošaču" navedena na vidljivom dijelu pakovanja.

Kada se aditivi isporučuju u velikim količinama (kontejneri, cistijerne, tankovi), informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana navode se na pratećim dokumentima pošiljke.

Označavanje aditiva namijenjenih krajnjem potrošaču

Član 11

Aditivi koji se stavljaju na tržište pojedinačno ili u mješavini sa drugim aditivima ili drugim sastojcima hrane, a namijenjeni su krajnjem potrošaču, pored informacija utvrđenih propisom kojim su uređene informacije o hrani, treba da sadrže i sljedeće:

- 1) naziv i E broj aditiva ili naziv pod kojim se stavlja na tržište u skladu sa ovom uredbom;
- 2) izjavu: "namenjeno za hranu" ili "ograničena upotreba u hrani" ili izjavu o upotrebi aditiva u hrani;

Kod aditiva, kao stonog zaslađivača u nazivu se navodi: "stoni zaslađivač na bazi..." (zaslađivači koji se nalaze u njegovom sastavu).

Kod stonih zaslađivača koji sadrže poliole i/ili aspartam i/ili aspartam-acesulfam so, navode se sljedeća upozorenja:

- 1) poliole: "prekomjerna upotreba može da izazove laksativni efekat";
- 2) aspartam/aspartam-acesulfam so: "sadrži izvor fenilalanina".

Informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana moraju da budu vidljive, čitke, nepromjenljive i ne smiju biti prekrivene drugim riječima ili oznakama.

Novčane kazne

Član 12

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) koristi aditive u hrani, i/ili enzimima, i/ili aromama, i/ili nutrijentima, i/ili nosače i/ili stavlja aditive na tržište, a nijesu na Listi 1 i/ili Listi 2 ove uredbe (član 5 stav 4);
- 2) koristi aditive u većim količinama od maksimalno dozvoljenih količina datih u Listi 1 i/ili Listi 2 ove uredbe (član 6).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

Prestanak važenja

Član 13

Danom početka primjene ove uredbe prestaje primjena Pravilnika o kvalitetu i uslovima upotrebe aditiva u namirnicama i o drugim zahtevima za aditive i njihove mešavine ("Službeni list SCG", br. 56/03 i 16/05).

Stupanje na snagu

Član 14

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2017. godine.

Broj: 08-3193

Podgorica, 28. decembar 2015. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Milo Đukanović, s.r.

***NAPOMENA REDAKCIJE:** Prilog u PDF formatu možete preuzeti klikom na sledeći link:*

[Prilog](#)